

ANNA WAZÓWNA – UCZONA KRÓLEWNA, ZIELARKA

Polecane/Omawiane książki:

- [1] Alicja Saar-Kozłowska: *Infantka Szwecji i Polski Anna Wazówna', 1568-1625: legenda i rzeczywistość.* Wydawnictwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Toruń, 1995.
- [2] Grażyna Kurkowska: *Anna Wazówna. 1568-1625. Polskie losy szwedzkiej królowny.* Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Toruń, 1996².
- [3] Ryszard Przybylski: *Anna Wazówna. Królowna z białą chryzantemą. Multi.* Brodnica, 2005. Dopisek na przedniej okładce: *Anna Vasa 1568-1625.*

Seria: Profesorki Super-Babki
Nr odcinka: 85

**W 700 rocznicę koronacji
Władysława Łokietka na króla Polski !**

410 rocznica – Władysław IV carem Rosji!

Bohaterką kolejnego odcinka jest, wyjątkowo, królowna, a ściślej siostra Króla Polski Zygmunta III Wazy. Kto zna historię rodziny Wazów?? Dla eseisty impulsem do zainteresowania się tą POSTACIĄ było zwiedzanie zamku w Turku - mieście w południowej Finlandii, gdzie bywał wielokrotnie w ramach programu ERASMUS z wykładami na uczelni TUAS

¹ https://pbsociety.org.pl/default/wp-content/uploads/2018/02/wb.2002.021_ev_s.pdf; portrety w pliku pdf.

² <http://pilsudski.jcom.pl/foto/Anna/Polskie%20losy.pdf>; treść książki on-line.

tj. Turku University of Applied Science. Zwiedzając miejscowy zamek ze zdziwieniem oglądał model Statuy Króla Zygmunta w Warszawie. Okazało się, że mamą Zygmunta i Anny była Katarzyna Jagiellonka, żona króla Szwecji Jana III Wazy. Byli oni księciem i księżną Finlandii, która nie miała niezależności aż do 1918 roku!!!! Zamek w Turku był rezydencją książęcą, bo Turku było stolicą prowincji aż do XIX wieku (do 1812 roku). On był luteraninem, a ona katoliczką. Już jest ciekawie... Natomiast dzieci odwróciły wzorzec: Anna była luteranką, a Zygmunt katolikiem. Wszyscy się kochali i szanowali. To wzór polskości. Anna Wazówna przyjaźniła się z cicią Anną Jagiellonką, siostrą swojej mamy.

Dopiero w Turku eseista dowiedział się, że *Waza* (to nie waza do zupy!!!) to spolszczone słowo „VASA” to znaczy ‘snopek’, a ten snopek to z kolei, herb rodowy. Można by zatem powiedzieć Anna herbu Snopek. Stefan Batory miał herb ‘Trzy wilcze zęby’ lub ‘Trzy smocze zęby’³ !!! Proszę kliknąć na linki, herb Vasa to **snopek na tle trzech pasów, pasy biegną od lewej góry na prawo w dół, kolory pasów od góry niebieski, biały, czerwony**⁴.

Anna Wazówna nie wyszła za mąż. Król mianował Ją starostą dla dwóch powiatów: z miastami centralnymi i pałacami/zamkami w Brodnicy oraz Golubiu-Dobrzyniu, częściowo zamieszkałych przez protestantów. Oba te miasta dziś leżą w województwie kujawsko-pomorskim z dwoma stolicami (co rzadkie) w Bydgoszczy i Toruniu.

³ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Z%C4%99by_\(herb_szlachecki\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Z%C4%99by_(herb_szlachecki));
https://en.wikipedia.org/wiki/File:Vasa_Royal_COA.svg; herby; drugi to właśnie „VASA”.

4

https://www.google.com/search?q=herb%20vasa&tbm=isch&tbs=rimg%3ACVrrtbkukzuzImCz01GjkGGw4ryjiL0cAreYBV1QhssW2TOhVPiXDhMcdc9KtqKSNXsddA3mvQeHTKAJGF9iJF0X514Kxu1Skex58ew5rFe2Ql6cm0H_1uXZnqSicJPGztAYIL7f_1AbQ1q7oqEgmz01GjkGGw4hEVyiMbrx-KQyoSCbyijL0cAreYEeuxhahBhdjAKhIJBV1QhssW2TMR50i2v0ELHNUqEgmhVPiXDhMcdREy4qEdIce6tCoSCc9KtqKSNXsdEXH2N2K8YHTMKhIjdA3mvQeHTKARSdZhdHD77gdQqEgkIjGF9iJF0X5xGsk3AQBoWa2yoSCV4Kxu1Skex5EWdLITLdjlRZKhIj8ew5rFe2Ql4RZ0shMt2MitkgEgmcm0H_1uXZnqRErNktmwcOs0ioSCSicJPGztAYIEbXNIRaclCjcKhIjL7f_1AbQ1q7oRlywU6Amas-RhlywU6Amas-Q&hl=pl&ved=0CBsQuIlBahcKEwjIqPb7qNfpAhUAAAAHQAAAAQBQ&biw=1269&bih=644;

Książka [1] (z 1995 roku) ma miękkie okładki, mały format, 190 stron tekstu oraz wkładkę zdjęciową na papierze kredowym. Są 32 fotografie: portrety (obrazy), zamki, dokumenty, zdjęcie szkieletu Bohaterki⁵, książki – w tym okładka *Zielnika* Szymona Syreniusza. Autorka⁶ jest pracownicą naukową UMK w Toruniu.

Książka [2] ma 104 strony, ten sam co poprzednio, mały format. Ma wkładkę zdjęciową na kredowym papierze – między stronami 40 i 41. Jest 7 zdjęć; tj. portrety, zamek w Golubiu-Dobrzyniu oraz wieża w Brodnicy (pozostałość zamku). Książka była napisana jako praca magisterska autorki, za co dostała ona nagrodę.

Książka [3] ma identyczny format co poprzednie, ma 120 stron. Autor jest byłym nauczycielem liceów w Brodnicy i okolicy, to naukowiec amator, w najlepszym znaczeniu tego słowa!! Czytał nawet poezje na antenie Polskiego Radia w roku 1962. Książeczka zawiera wierszowany poemat o dziejach tytułowej Bohaterki, zaczynając od historii jej rodziców:

„Szalony władca szwedzki wiedzic licznę wojsko
oskarża brata Jana za knowania z Polską.
Obiecuje księżnej, jeśli Jana rzuci:
apanaż utrzymać lub do Polski wrócić.
Oburzona Pani pierścieni pokazuje,
ślubem wierność mężowi do śmierci przgrzękłam,
bowiem w Polskę nikt innej zasady nie wyzna,
bliskiej mi: Bóg i honor, wierność i Ojczyzna.”

Zatem rodzice naszej Heroiny byli więzieni przez wuja Jej ojca, w zamku Gripsholm w Szwecji. Katarzyna nie opuściła męża, co niestety doprowadziło do śmierci ich trzeciego dziecka (dziewczynki). Świadczy to niezwykle pięknie o matce, o Jagiellonach, o poczuciu honory i godności.

⁵ Dokonano badań Jej szczątków oraz dokonano powtórnego pogrzebu w Toruniu!!!

⁶ <http://www.muzealnictwo.umk.pl/index.php/pracownicy/languages>; o autorce.

<http://icimss.edu.pl/ICIMSS/index.php?id=0207>; o autorce.

Na okładkach każdej z trzech polecanych książek są portrety naszej Bohaterki – trzy inne. Trzecia książka [3] oprócz poematu, zawiera dodatek historyczny „Tło wydarzeń” z licznymi zdjęciami oraz wiersze związane także z postacią Bohaterki. Fotografie to portrety, okolicznościowe plakaty, dokumenty, listy, a także zdjęcia z otwarcia grobu i powtórnego pogrzebu Księżnej.

Książka [2] omawia szczegółowo, w miarę krótko historię życia Anny Wazówny. Była siostrą elekcyjnego króla Polski Zygmunta III Wazy⁷, który znany jest między innymi z tego, że przeniósł stolicę Rzeczypospolitej z Krakowa **do Warszawy w 1596**. Przebudował zamek w Warszawie, gdzie przeniósł się z dworem w roku 1600. Ich rodzicami byli król Szwecji Jan III Waza oraz Katarzyna Jagiellonka (1526-1583) - **najmłodsza** córka króla Polski Zygmunta I Starego i Bony Sforzy. Zatem w żyłach Zygmunta i Anny płynęła krew Jagiellonów po mamie!!!

Jej brat został wybrany na króla Polski, ślub odbył się w Wilnie. Księżna Anna od 1587 do 1589 przebywała w Polsce. Jednak były pewne tarcia na dworze i jako protestantka, zapewne obrażona, wróciła do Szwecji. Tam jednak też nie czuła się pewnie, bo nie było jasne kto jest królem tego kraju, Zygmunt też był pretendentem. Została wręcz uznana za *persona non grata*. W końcu oboje wybrali Polskę na stałe. Wróciła w 1592 roku. Znała wiele języków: szwedzki, polski, łacinę, niemiecki, włoski i francuski!! To cecha arystokracji oraz współczesnych naszych Bohatek. W Wikipedii czytamy: „Podczas pobytu w Polsce sprawowała mecenat nad wieloma artystami. Interesowała ją religia, botanika, teologia i historia. Prowadziła korespondencję z uczonymi. Profesor Akademii Krakowskiej Szymon Syreniusz zadedykował jej pierwszy polski zielnik, który wydany został w **1613**, przy finansowym wsparciu Anny Wazówny. Natomiast Samuel Światopełk Bolestraszycki zadedykował jej swój przekład książki *Heraklit*.” Przebudowa zamku w Golubiu-Dobrzyniu była jednym

⁷ https://pl.wikipedia.org/wiki/Zygmunt_III_Waza; o królu (1566-1632), żył zatem 66 lat.

z wybitnych dzieł Jej życia. To zamek pokrzyżacki. Znalazł się w naszych granicach **po 1466 roku**, jako następstwo drugiego pokoju toruńskiego, po wygranej przez Polskę wojnie 13-letniej z Zakonem. Został powtórnie doprowadzony do świetności dzięki wysiłkowi mieszkańców w socjalistycznej Polsce (pod przywództwem charyzmatycznego działacza społecznego). Jej siedziba w Brodnicy po II wojnie światowej stała w zupełnej ruinie. Wydaje się, że odbudowano ten budynek bez dbałości o zachowanie wyglądu ze starych czasów. Tu odwiedzał Ją ukochany bratanek Władysław, który potem urządził Jej pogrzeb w Toruniu, w kościele, który wtedy był zborem protestanckim. W 1623 roku w Golubiu przebywał Jej brat król Polski Zygmunt III Waza z dworem.

Anna sama **prowadziła ogród z ziołami** oraz sad wokół zamku w Golubiu. Leczyła przygotowanymi przez siebie lekarstwami, cechowała Ją zatem ogromna wiedza przyrodnicza i medyczna. Jak się okazało po otwarciu grobu, miała pewną wadę postawy i to być może było przyczyną, że nigdy nie wyszła za mąż.

„Rozwiązanie królewskie”, aby pełniła obowiązki starosty, było podwójnie ciekawe i korzystne: region był częściowo zamieszkały przez protestantów, umacniało to państwowość, a po drugie była kobietą, co też pokazywało jak są one traktowane i honorowane w Polsce, w porównaniu do tzw. Zachodu!! Ona z kolei wywiązała się genialnie z misji państwowej, jednocześnie realizując swoje pasje, ambicje, umiejętności i plany.

Książka [2] to opracowanie losów Księżnej, chronologia Jej życia. Gdy zmarła mama Bohaterki (Katarzyna Jagiellonka), ojciec Jan III Waza (król Szwecji) ożenił się powtórnie z 18-letnią księżną szwedzką. Anna i macocha zaprzyjaźniły się i podobno macocha umocniła w Niej wiarę protestancką. Rozdział IV, strona 49 „Starościna brodnicko-golubska”, gdzie mamy opis Jej rządów oraz rezydencji. Kolejny, Rozdział V jest zatytułowany „Anna opiekunką sztuki, nauki i ludzi”. Korespondowała między innymi z dwoma profesorami Uniwersytetu Krakowskiego: Gabrielem

Joannicyem oraz Szymonem Syreniuszem (Syrenniusem). Uratowała wydanie Zielnika (Herbarza, od herb - zioło) tegoż ostatniego. Dzieło obejmowało 1600 (dokładnie 1581) stron. Najobszerniejsza praca naukowa na ówczesnym Uniwersytecie!! – miała pełny tytuł:

„Zielnik, [...] to jest opisanie własne imion, kształtu, przyrodzenia, skutków i mocy ziół wszelakich, drzew, krzewin. Przy tym o ziemiach i glinkach różnych, o kruszczach. Też o zwierzętach czworonogich, czołgających się, ptactwie i rybach, z wielkim uważaniem i rozsądkiem, polskim językiem zebrany i ośmioro ksiąg rozłożony”.

W [3] jest zdjęcie okładki tegoż Zielnika z mapą świata. W [1] jest zdjęcie strony tytułowej Rozdziału I-ego !! A na niej KOSACIEC, o którym doktorat napisała Gabriela Balicka (odc. 52 naszej serii). Uratowała, tzn. Księżna Anna dofinansowała wydanie, bo groziło iż dzieło nie ujrzy światła dziennego drukiem. Do dziś w Polsce, w archiwach jest ok. 80 egzemplarzy tego cymelium. W [2] jest wiele faktów mało znanych z lekcji szkolnych. Okazuje się, że na konkurencyjnej elekcji na króla Polski był wybrany też Maksymilian Habsburg. Jego stronnictwo przegrało, przegrali bitwę pod Byczyną. Młody książę został uwięziony, wypuszczony gdy zrzekł się praw do tronu (choć na chwilę). Potem kolejnymi żonami Zygmunta III Wazy, były księżniczki z dynastii Habsburgów, czy był to jakiś warunek ugody?? Koncepcję osadzenia Zygmunta na tronie wymyśliła i popierała ze wszystkich sił Królowa Anna Jagiellonka!

Książka [1] opisuje problemy pochówku naszej Bohaterki. Okazuje się, że jednak był sprzeciw, aby protestantkę pochować na Wawelu. Urządzono tymczasowy pochówek w Brodnicy. Po kilkunastu latach król Władysław IV Waza, który niezwykle lubił i szanował swoją Ciocię, urządził Jej królewski pogrzeb w Toruniu.

Z kolei w 1995 w Toruniu odbył się powtórny pochówek ekumeniczny z udziałem biskupa protestanckiego Jana Szarka⁸ (ur. w 1936 w Bielsku-Białej) oraz duchowieństwa katolickiego. Obecnie świątynia z grobem Księżnej jest kościołem katolickim.

Książka [3] to jak pisano poemat, wiersze, dane historyczne, kopie dokumentów, genialne uzupełnienie dwóch poprzednich. W 2025 będzie 400-lecie śmierci Księżnej Anny – te trzy książki powinny mieć drugie wydania w jednej wielkiej księdze!! Strona 28, część poematu zatytułowana „Szymon Syreniusz (1540-1611)” czytamy:

„Nad dziełem 40 lat pracował Syreniusz
Wspaniały Zielnik stworzył botaniczny geniusz.
Z siedemset dziewiętnastu rozdziałów się składa,
Księga tysiąc pięćset⁹ stron posiada:
opis właściwości roślin, rycinę liczną,
zawiera kompendium lekarsko-botaniczną.”

W [2] mamy wiadomość iż w Krakowie i okolicy w trakcie rządów Zygmunta wybuchła **epidemia** (morowe powietrze). Król z dworem w pośpiechu opuścili miasto. Może to też było przyczynkiem do przenoszenia stolicy państwa?

Czy uczyli się Państwo o tym wszystkim w szkole (a zwłaszcza o Zielniku)? A przecież to dowód poziomu naukowego flagowej polskiej uczelni. Strona 61 [3]: zdjęcie *Zielnika*, studiowanego z uwagą przez

⁸ https://www.luteranie.pl/o_kosciele/kierownicze_gremia_kosciola/biskup_jan_szarek.html; wiadomości o biskupie protestanckim.

⁹ Zaokrąglenie do pełnych setek – w dół, a eseista w górę!!

przygodną czytelniczkę. Widać układ tekstu oraz rysunek jakiejś rośliny. Jakich niezwykłych umiejętności i pracowitości wymagało stworzenie ilustracji do dzieła, przecież nie było fotografii.

Dlaczego w tytule pracy [3] jest sformułowanie „z białą chryzantemą”? Bo taki kwiat włożono do Jej trumny w Toruniu w 1995 roku.

Jak zwykle – nie da się streścić całości na kilku stronach, ale wręcz nie wypada, bo tylko samodzielna lektura da radość i poszerzenie wiedzy; omawiane książki dobrze też świadczą o Toruniu i jego naukowcach.

Eseista mieszka w Bielsku-Białej – jednym z ośrodków protestantyzmu w Polsce. Jest tu centrum szkolnictwa; od szkoły podstawowej będącej pod patronatem „Towarzystwa im. Reja”, do liceum oraz szkoły wyższej. Eseista napisał artykuł do czasopisma szkolnego „Rej” pt.: „*Michael Agricola*¹⁰ – *Rej Finlandii*”. Miał wielu znajomych profesorów protestantów w Turku¹¹. Związki były serdeczne, byli u nas na uczelni, a w Turku zorganizowali (dla eseisty) wizytę w pałacu Mannerheima, marszałka Finlandii, który zatrzymał hordy Stalinowców w trakcie *wojny zimowej*.

Zanem dla bielskich protestantów książki mogą być szczególnie interesujące.

Polecam książki szczególnie, można zachwycić się postacią naszej Bohaterki oraz Polską.

¹⁰ https://pl.wikipedia.org/wiki/Mikael_Agricola; w 1554 roku konsekrowany na biskupa protestanckiego Turku w Finlandii.

¹¹ Jeden z nich o imieniu „Tapani”. Wyjaśnił mi, że to wersja fińska imienia Stefan (Stepan, S-tapani). Obaj uczymy się hiszpańskiego. Hiszpanie z kolei mają Estéfano (estadio, estación), a dla mnie Estan.

LITERATURA DODATKOWA

1. Podhorodecki Leszek: *Wazowie w Polsce*, Warszawa 1985, s. 376.
2. ZEMANEK, Alicja: Odnalezienie prawdopodobnych śladów pierwszego polskiego zielnika królowy **Anny Wazówny**. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*, 1996, 41.3-4: 197-206.
3. ZEMANEK, Alicja, ROSTAŃSKI, Krzysztof: " Habent sua fata Libelli" czyli uwagi o egzemplarzach Zielnika (1613) Syreniusza zachowanych w Polsce. *Kwartalnik Historii Nauki i Techniki*, 1996, 41.3-4: 159-188.
4. SAAR-KOZŁOWSKA, Alicja, et al.: Przekaz o królowie **Annie Wazównie** wyrażony w jej pomniku grobowym. *Gdański Rocznik Ewangelicki*, 2018, 12: 73-103.
5. GAŁUSZKA, Justyna, et al.: Jak Kraków witał arcyksiężniczkę? Uroczystości ślubne i koronacyjne Anny Habsburżanki i Zygmunta III Wazy w 1592 roku. *Przegląd Nauk Historycznych*, 2018, 17.2: 225-251.
6. SAAR-KOZŁOWSKA, Alicja: Szczęśliwość wieczna królowy **Anny Wazówny**. W niebie pod kopułą pomnika grobowego. *Acta Universitatis Nicolai Copernici Zabytkoznawstwo i Konserwatorstwo*, 2013, 44: 125-162.
7. BOGUSZ, W.: Zamki pokrzyżackie w województwie chełmińskim w czasach Rzeczypospolitej Obojga Narodów. *Wiadomości Konserwatorskie*, 2015.
8. Skowron Ryszard: BUDOWANIE PRESTIŻU KRÓLEWSKIEGO RODU. ZWIĄZKI RODZINNE WAZÓW Z DYNASTIAMI EUROPEJSKIMI. *Studia Europea Genesnensia*, 20(2019), 55-81.
9. PRZYBYSZEWSKA-JARMIŃSKA, Barbara, et al.: Informacje ze źródeł augustiańskich o życiu muzycznym w warszawskim kościele św. Marcina w XVII wieku oraz o działających w tym czasie muzykach królewskich. *Muzyka*, 2020, 65.2: 25-61.
10. Michalewicz, Jerzy. "Dwór szwedzki Zygmunta III w latach 1587—1600." *Odrodzenie i Reformacja w Polsce* 11 (1966).
11. Anna Wazówna "Królowa Botaniki Polskiej". Mądra królowna w historii staropolskiej medycyny, [w:] *Album Amicorum. Między Wilnem a Toruniem. Księga pamiątkowa dedykowana prof. Józefowi Poklewskiemu*, Toruń 2008, ss. 303-319.

http://www.zielnik.biol.uw.edu.pl/?page_id=567;

<https://vod.tvp.pl/video/programy-redakcji-ekumenicznej,szwedzka-królowna,24060296;>

Dodatek historyczny

Królowie Polski z omawianej epoki

Zygmunt I Stary	1506 – 1548
Zygmunt II August	1548 – 1572
Henryk Walezy	1573 – 1575
Anna Jagiellonka	1575 – 1596 /Córka Zygmunta Starego i Bony Sforzy
Stefan Batory	1576 – 1586 /umarł nagle/
Zygmunt III Waza	1587 – 1632 /syn Katarzyny Jagiellonki i Jana III Wazy /brat Anny Wazówny
Władysław IV Waza	1632 – 1648 /syn Zygmunta III Wazy
Jan II Kazimierz Waza	1648 – 1668 /syn Zygmunta III Wazy

Oczywiście nie było formalnej **dynastii** Wazów w Polsce, bo wszyscy ci królowie byli wybrani poprzez elekcję. Rzeczypospolita nie była monarchią dziedziczną. Natomiast była dynastia WAZÓW w Szwecji!

Czasy **Jana II Kazimierza Wazy** znamy prawie wszyscy z „Potopu” Sienkiewicza, a chyba wszyscy oglądali **film** „Potop”. Powyższe książki rozszerzają horyzonty. **Stawiana jest nawet sugestia iż obrona króla była raczej przez górali z Beskidów (z Żywiecczyny), bo w tej okolicy dobra miała żona króla Habsburżanka, co wydaje się wręcz oczywiste, bo dalej jechał król na Śląsk.**

Córki Zygmunta Starego i Bony to: Jadwiga Jagiellonka (żona elektora brandenburskiego /luteranin/) , Anna Jagiellonka (król Polski), Izabela Jagiellonka (Królowa Węgier), Zofia Jagiellonka (księżna brunszwicka), Katarzyna Jagiellonka (królowa Szwecji, mąż protestant). Zatem dynastia Jagiellonów była uznawana **za jeden z najważniejszych** rodów królewskich w ówczesnej Europie.

ŚLADAMI BOHATERKI

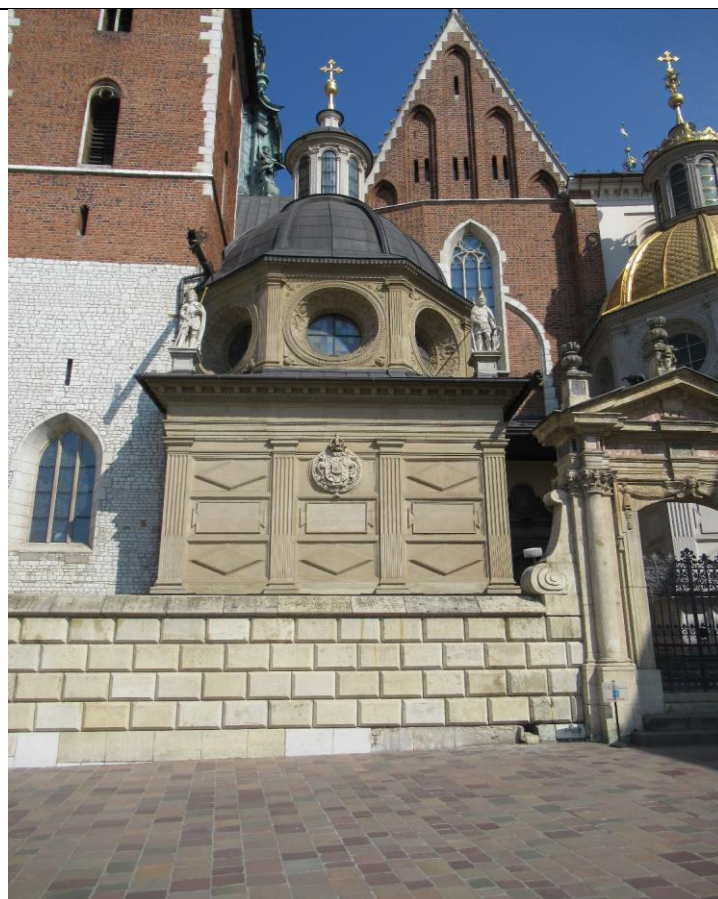
Kraków

Brama Wazów na Wawelu

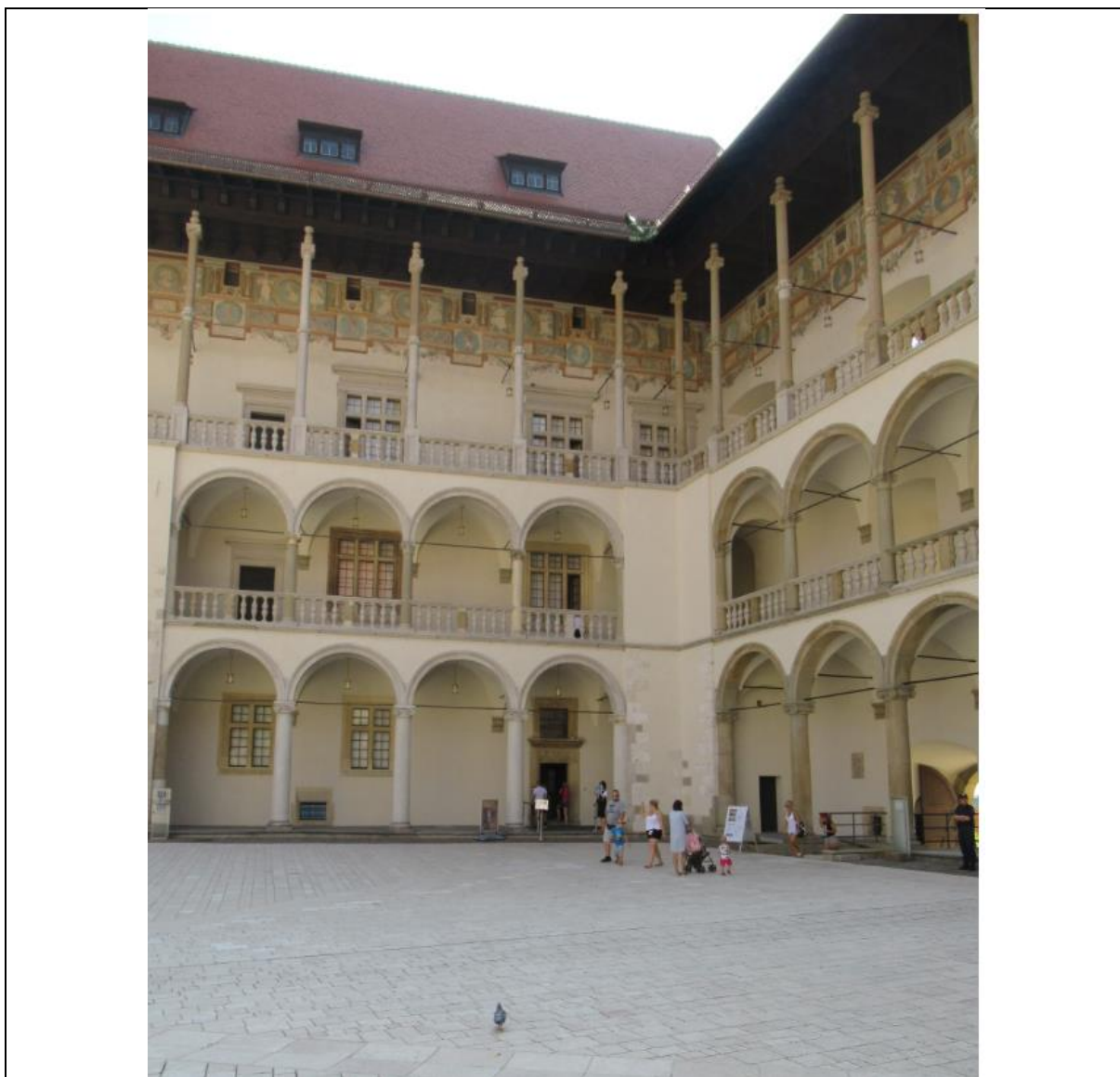
Brama Wazów od strony Wzgórza Wawelskiego;
po prawej jest wejście do Katedry Wawelskiej.

Kaplica Wazów na Wawelu

Herb na ścianie Kaplicy – herb Rzeczypospolitej Obojga Narodów – „SNOPEK” Wazów w środku, trzeba dobrze się przyjrzeć.

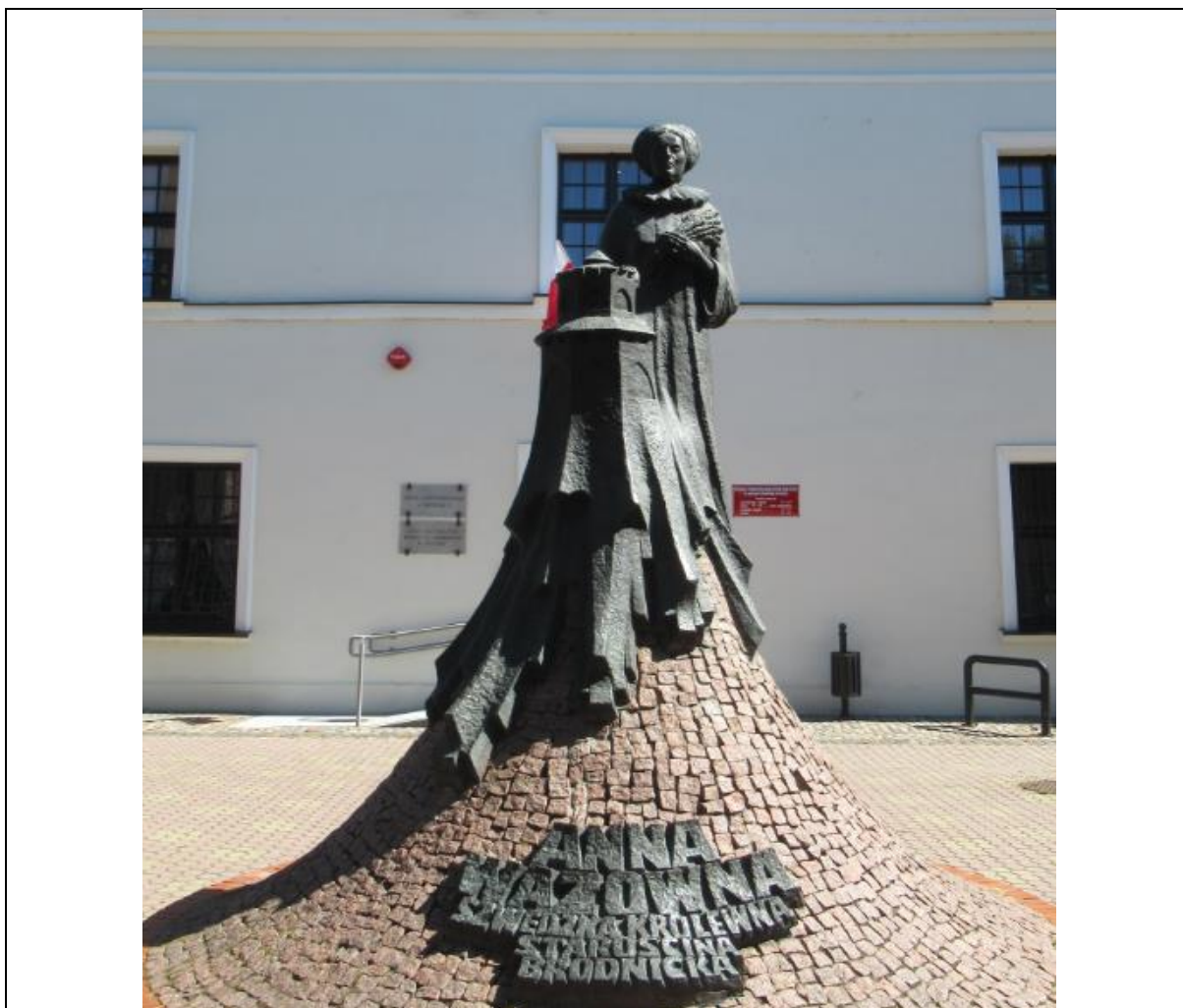

Pomnik Papieża Jana Pawła II, naprzeciw Katedry.

BRODNICA

Anna Wazówna

Makieta zamku w Brodnicy, dziś pozostała wieża oraz podziemia, w których jest bar serwujący genialną czekoladę do picia. Jest wystawa.

Anna Wazówna

Widok z wieży zamkowej na Pałac Anny Wazówny (pomnik jest ukryty w drzewach)

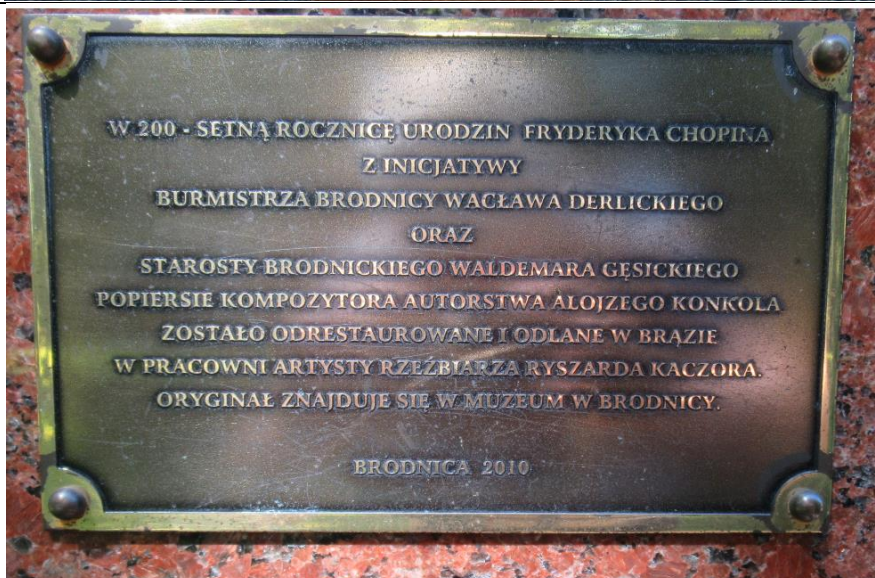
Anna Wazówna

Anna Wazówna

Park obok pałacu

W pobliżu Brodnicy leży [Szafarnia](#), gdzie Chopin bywał na letnich wakacjach.

GOLLUB-DOBRZYŃ

widok na miasto z zamku przebudowanego przez Annę Wazównę na siedzibę starostwa,
a obok odbywał się turniej rycerski.

Anna Wazówna

Anna Wazówna

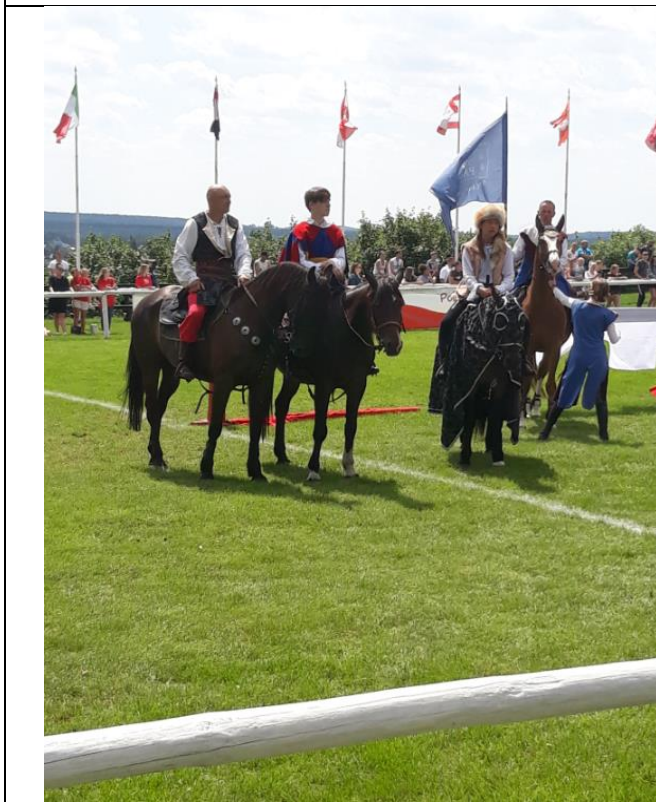
Turnieje rycerskie odbywają się w GOLUBIU-DOBRZYNIU co roku. Rycerze – hobbyści – przybywają zwykle z wielu krajów.

W salach zamku odbywają się też słynne bale sylwestrowe,
z udziałem Białej Damy – ducha Anny Wazówny.

Herb Stefana Batorego „trzy wilcze zęby” na godle Polski¹²

¹² <https://encyklopedia.pwn.pl/materialy-dodatkowe/haslo/Herb-Rzeczypospolitej-za-Stefana-Batorego;1031625.html>; informacja o herbie, miał on tło czerwone, ale po wpisaniu w orła na tle czerwonym, zęby dla kontrastu mają niebieskie tło!! W Internecie można też znaleźć bogatszą wersję ówczesnego godła z Pogonią Litewską.

Muzeum im. Kasprowicza w Inowrocławiu

Bitwa pod Matwami (dziś dzielnica Inowrocławia)

Bohaterowie bratobójczej walki:

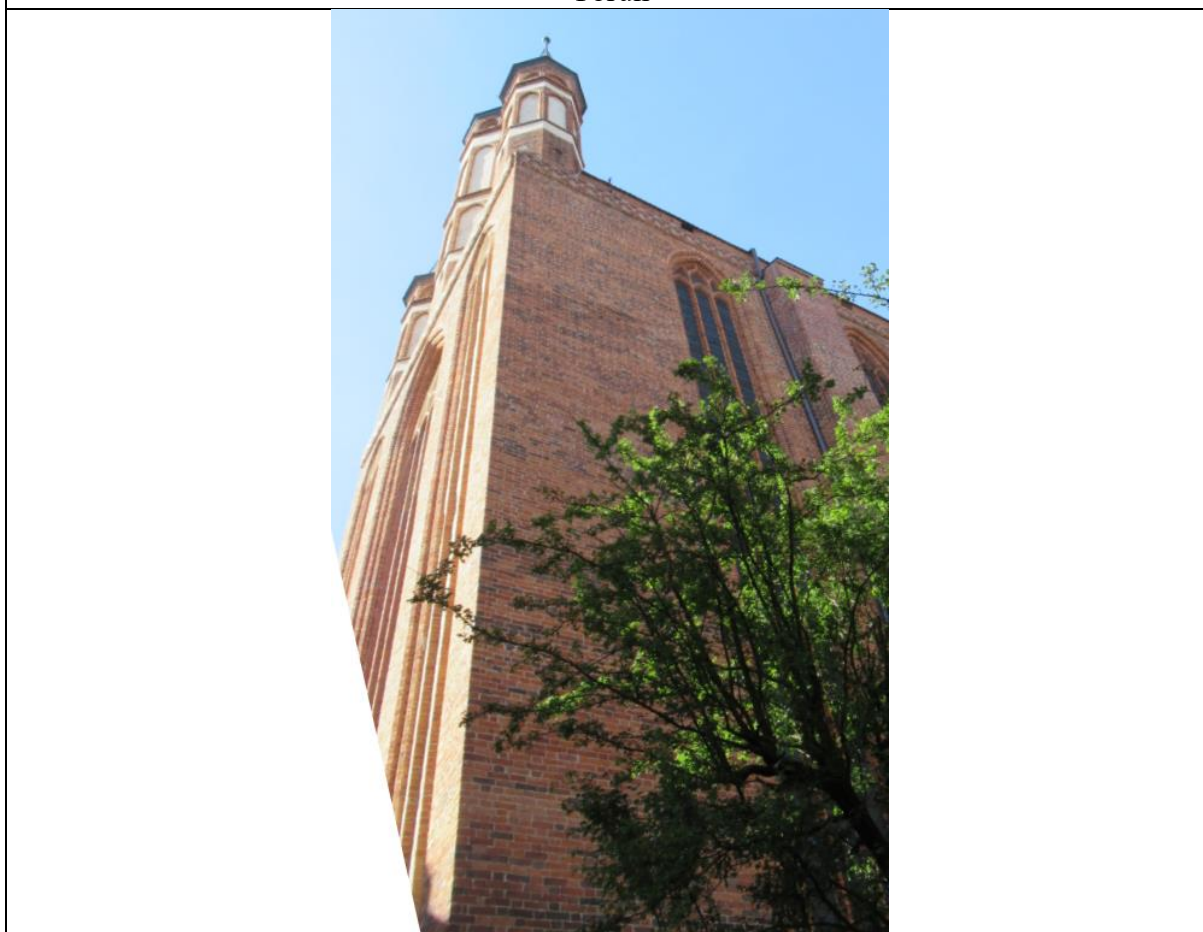
Król Jan Kazimierz Waza oraz przywódca wojsk **rokoszu** Jerzy Sebastian Lubomirski herbu *szreniawa* (po prawej)

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Dru%C5%BCyna_\(herb_szlachecki\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Dru%C5%BCyna_(herb_szlachecki)); o herbie szreniawa
W środku herb Wazów tj. żółty snopek na tle tarczy trójkolorowej (ukośne pasy).

Oczywiście w szkole eseista się o tym nie dowiedział, bo trudno uczyć o rokoszanach, czyli po prostu o zdrajcach; nie ma się też czemu dziwić, że dziś jest ich niestety też mrowie, zawsze w zмовie z wrogami Polski.

Toruń

**Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny
i bł. Stefana Wincentego Frelichowskiego w Toruniu (tuż obok słynnego Ratusza i Rynku),
w którym to kościele jest grób Królowny Anny Wazówny.**

Zdjęcia z Golubia-Dobrzynia: Jacek Zawisłak.
Zdjęcia (pozostałe) wykonał eseista: Stan Zawisłak

Dodatek Specjalny

Konstancja Habsburżanka (ur. 24 grudnia 1588 w Grazu, zm. 10 lipca 1631 w Warszawie) była królową Polski, córką arcyksięcia Karola Styryjskiego i Marii Anny Bawarskiej, siostra Anny, pierwszej żony i **druga żona** Zygmunta III Wazy, **matka Jana II Kazimierza Wazy**.

Była starościnią brodnicką w latach 1625-1631, a także starościnią golubską w latach 1625-1631 (czyli bezpośrednio po Annie Wazównie), ponadto także starościnią leżajską.

Jej pierwszy syn, Jan Kazimierz, zmarł zaledwie po dziewięciu dniach. Drugi, o takich samych imionach, został późniejszym królem. Następnie na świat przyszli kolejno: Jan Albrecht¹³, Karol Ferdynand¹⁴, Aleksander Karol, Anna Konstancja (zmarła w niemowlęctwie) i Anna Katarzyna Konstancja.

Kupiła dobra żywieckie, aby po śmierci stały się zabezpieczeniem jej synów i sfinansowała budowę kilku pałaców w Warszawie (wszystkie spłonęły lub zostały zniszczone) dla swoich dzieci. Była także opiekunką księży, malarzy i poetów. Została pochowana w podziemiach kaplicy Wazów w katedrze wawelskiej.

Król Polski **Władysław IV Waza** był synem Anny Habsburżanki, pierwszej żony Zygmunta III Wazy.

¹³ https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Albert_Waza; o jednym z Wazów, **kardynał** kościoła katolickiego.

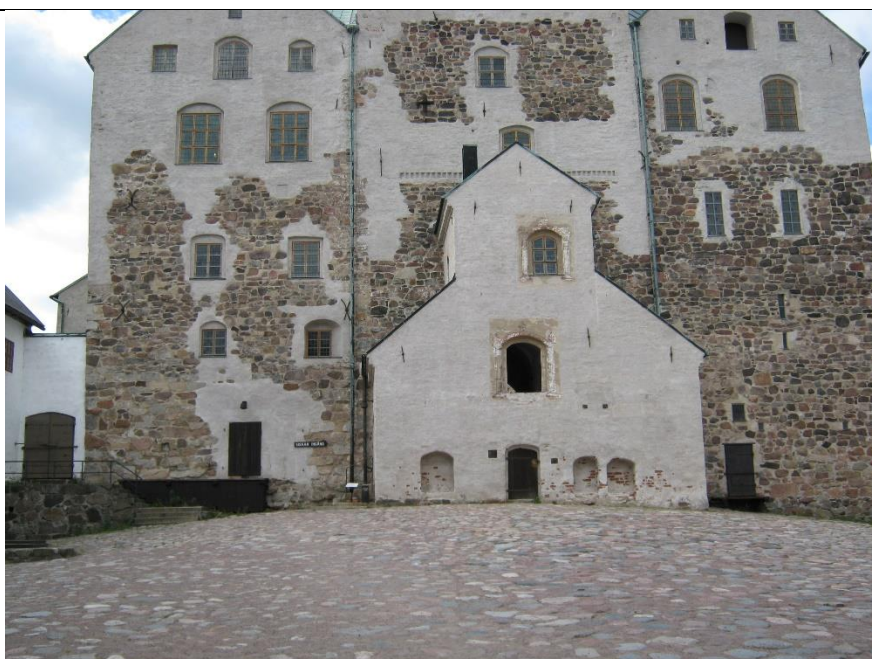
¹⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Karol_Ferdynand_Waza; o jednym z Wazów.

Dodatkowe zdjęcia

Turku w Finlandii

„W kilka miesięcy później, do Turku, gdzie przebywali nowożeńcy, przybyli posłańcy z listem od Eryka XIV. Król rozkazał księżęcej parze natychmiastowy przyjazd do Sztokholmu. Jan III nie chciał wykonać rozkazu, lecz za namową żony zgodził się na opuszczenie szturmowanego przez żołnierzy Eryka XIV zamku w Turku. Małżeństwo udało się do Sztokholmu, skąd później księżęca para została przewieziona do zamku w Gripsholm i tam uwięziona” (<http://sztokholm.orpeg.pl/?q=node/36>).

Wieża Katedry w Turku, obecnie zbór protestancki

Alba Iulia w Rumunii

Izabela Jagiellonka¹⁵, (ur. 18 stycznia 1519, zm. 15 września 1559) – królowa polska i księżniczka litewska, jako żona Jana Zápolyi (1539–1540) **królowa Węgier**. Od 1556 do śmierci ponownie królowa Węgier (*de facto* tylko części wschodniej), sprawująca realną władzę w imieniu syna. Córka Zygmunta Starego, króla Polski, i Bony Sforzy, siostra Katarzyny i Anny!!!

Obok siebie cerkiew i kościół katolicki Św. Michała – tam jest grób Izabelli Jagiellonki.

¹⁵ Katarzyna Jagiellonka pochowana jest w protestanckiej katedrze w Uppsali w Szwecji.

Żywiec

pałac oraz zamek przed II wojną światową we władaniu rodziny Habsburgów; był on też (zamek) własnością Konstancji Habsburg drugiej żony króla Polski Jana Kazimierza Wazy. Dziś jest to:

„Muzeum Miejskie w Żywcu - Stary Zamek”

Pałac (kształt litery C) oraz zamek (metalowy model) – zamek z wewnętrznym dziedzińcem, w pobliżu Konkatedra Diecezji Bielsko-Żywieckiej – utworzonej przez JP II.

Arcyksiążę Karol Stefan to **Admirał floty Austro-Węgier**, bo imperium miało dostęp do Adriatyku
(!!!!),

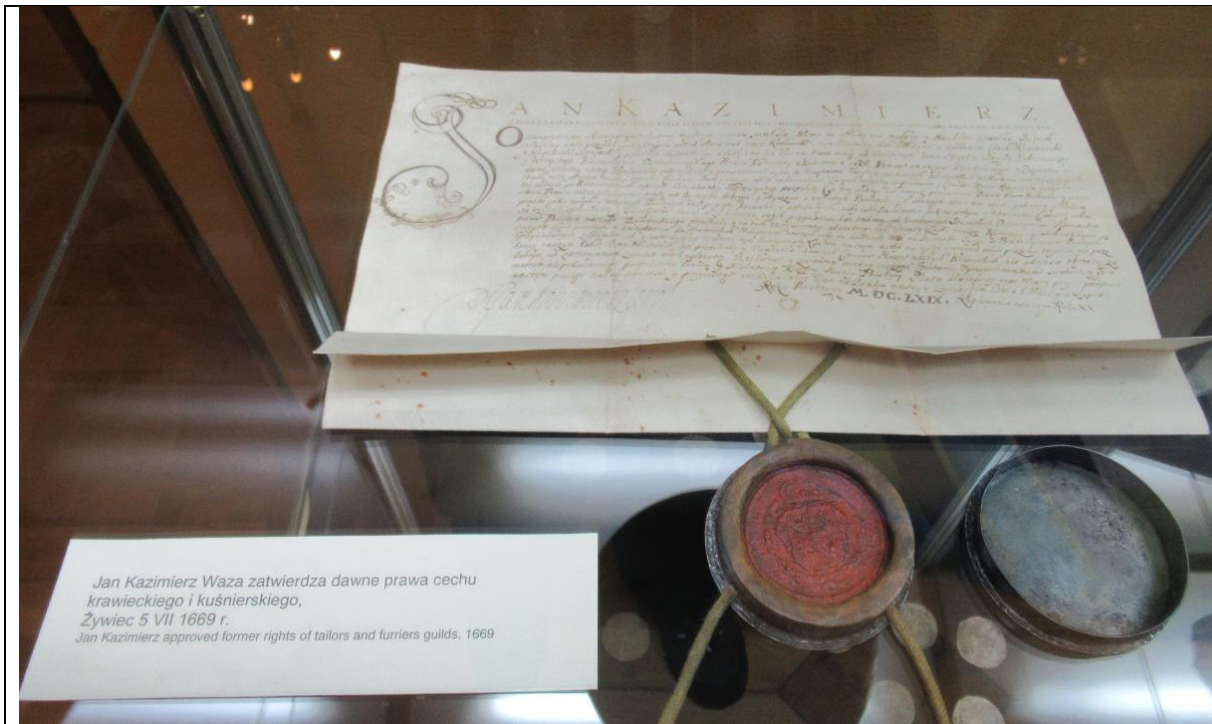
m.in. port wojenny w Trieście, który dziś należy do Włoch. Nie było samolotów; ile dni poróżowała
z Hiszpanii do Żywca, aby odwiedzić brata.

Zamek

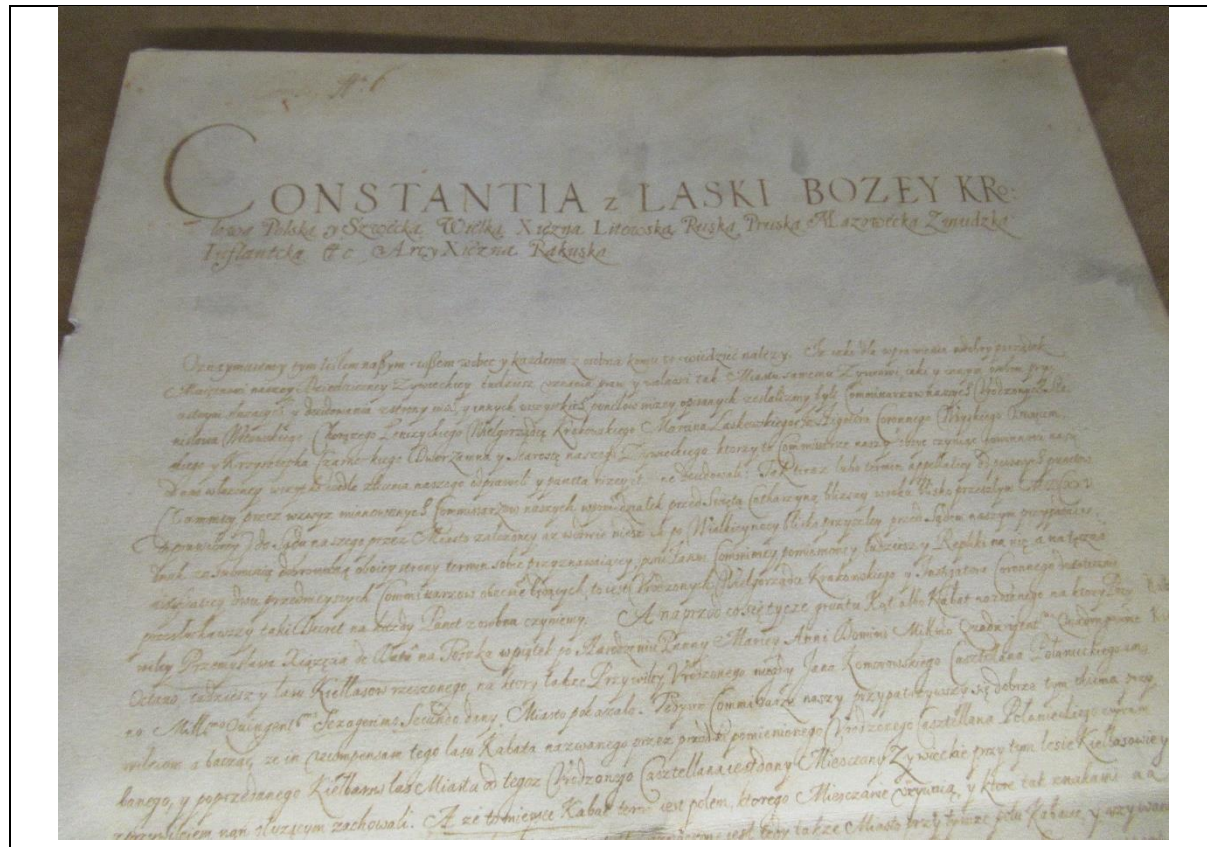

Jan Kazimierz Waza zatwierdza dawne prawa cechu krawieckiego i kuśnierskiego, Żywiec 5 VII 1669 r.
Jan Kazimierz approved former rights of tailors and furriers guilds, 1669

Jan Kazimierz Waza zatwierdza dawne prawa cechu krawieckiego i kuśnierskiego, Żywiec 5 VII 1669 r.
Jan Kazimierz approved former rights of tailors and furriers guilds, 1669

Królowa Konstancja wydaje ordynację dla Żywca,
 Warszawa 5 III 1626 r.
 Queen Konstancja's privileges for Żywiec,
 Warsaw 1626

Anna Wazówna

Tablica pamiątkowa o wizycie Króla Polski Jana Kazimierza Wazy na Zamku w Żywcu

Nad tablicą herby obu rodów: po lewej snopek (Wazów) po prawej – trzy poziome pasy:
w kolorze to czerwony, biały i czerwony (jedna z linii Habsburgów)

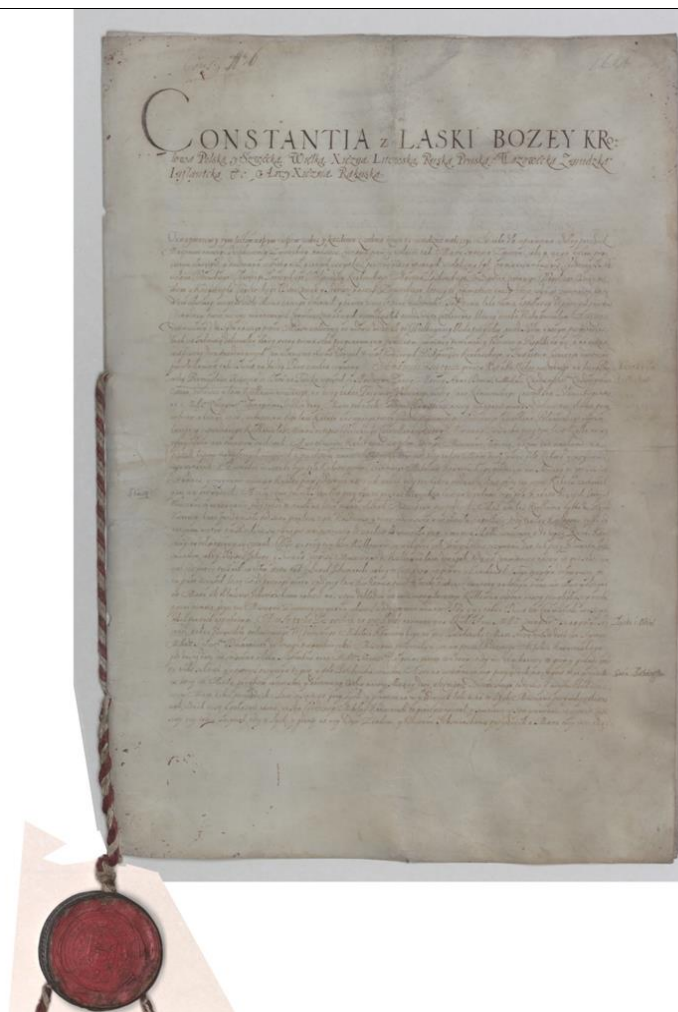

Zdjęcie udostępnione przez Muzeum w Żywcu!! Powyższe i ten zoom.

Treść tablicy jest niestety bardzo smutna: Król zrezygnował ...

Powyższe zdjęcie także zostało udostępnione przez Muzeum

Za ostatnie zdjęcia eseista dziękuje uprzejmie
„Muzeum Miejskiemu w Żywcu - Stary Zamek” !!!
Stanisław Zawiślak

Pozostałe zdjęcia wykonał Stan Zawiślak, natomiast z Golubia-Dobrzynia Jacek Zawiślak.